

6 aandachtspunten van het vernieuwde Verantwoordingsorgaan van PFI

Een kennismaking met het DB van het nieuw gekozen VO

van de voorzitter

Afscheid Gerard van Weerdhuizen

We nemen weer afscheid van een icoon: Gerard van Weerdhuizen. Veel van onze commissie- en bestuursleden hebben met hem samengewerkt in de afgelopen acht jaar. Maar mocht u dat genoeg niet hebben gehad dan heeft u Gerard vast wel aan de telefoon gehad.

Gerard is acht jaar geleden bij de toenmalige Vereniging Senioren ING (VSI) begonnen. Het was een onrustige periode midden in de financiële crisis. ING werd opgesplitst. Ook bestuurlijk was het onrustig bij de VSI. Daarnaast was de 'workload' van een vereniging met ruim 8000 leden niet gering. Besturen werd een dagtaak en als dat vrijwilligerswerk heet, vind je weinig vrijwilligers. Het toenmalige bestuur vond dat er veel teveel operationele taken bij het bestuur lagen. Het is niet mogelijk 7 dagen in de week 24 uur per dag de telefoon door vrijwilligers op te laten opnemen. Secretaris Paul Barten wist een oplossing: hij kende iemand die parttime die taak wel op zich wilde nemen tegen een nader te bepalen vergoeding. En zo kregen we de eerste en enige zzp'er op ons 'bureau', die niet alleen de telefoon opnam, maar ook brieven en mails beantwoordde of ze doorstuurde om af te handelen. Ook werd Gerard webmaster, notuleerde hij vergaderingen en verzorgde hij de coördinatie van de uitgifte van ons kwartaalmagazine. Daarnaast moet zijn grote bijdrage genoemd worden bij de splitsing van VSI in de twee verenigingen VO-ING en VO-NN. Op vakantie ging Gerard zo weinig mogelijk en als hij wel op vakantie ging nam hij zijn laptop mee om binnenkomende mails te beantwoorden. Het 'kantoor' van VSI en later van de beide verenigingen VO-ING en VO-NN was eigenlijk nooit gesloten.

Maar dat is niet alles. De ledenadministratie werd door Gerard geautomatiseerd en op het secretariaat werd volop gebruik gemaakt van de nieuwste IT-toepassingen om onze leden sneller en beter te informeren.

In september hebben we afscheid van Gerard genomen en we hebben hem ontzettend bedankt voor het vele werk dat hij betaald maar vooral ook onbetaald, voor de verenigingen heeft gedaan. Gerard het ga je goed! De werkzaamheden van Gerard worden overgenomen door Tom Kuyper die vanaf 1 augustus zijn secretariële diensten als secretaris gaat aanbieden. Elders in dit magazine kunt u meer lezen over Tom Kuyper.

Age Knossen
Voorzitter

Inhoud:

2 VERENIGINGSNIEUWS

- › Tom Kuyper nieuwe ambtelijk secretaris
- › Komende evenementen
- › AVG

2 EVENEMENTEN

- › Warme en mooie fietsdag in Drenthe
- › Dobberen door Appingedam
- › Tussen Limburgse vlaai en Belgische mijnen
- › Dagje Texel

7 MIJN DRIVE

- › Chira Timmer-Westra

7 MIJN CREATIE

- › Hiram Bakker schreef een boek vol verhalen over zijn Postbanktijd

4 UW BELANG

- › Op weg naar een nieuw pensioenstelsel?
- › Interview: Ontmoeting met het dagelijks bestuur van VO-PFI
- › SEB: Ruim 100 organisaties ondertekenen pact voor extra ouderenzorg
- › Enthousiaste commissieleden SEB gezocht

8 OUD-COLLEGA'S

- › Ton Bär (66) is vrijwilliger in de biologische tuinen van landgoed Kraaybeekerhof

8 UIT HET ARCHIEF

- › Rekrut Karel in Groningen

Tom Kuyper nieuwe ambtelijk secretaris

Na een drie maanden durende marktverkenning is Tom Kuyper bereid gevonden per 1 augustus zijn diensten aan de vereniging aan te bieden als zogeheten ambtelijk secretaris. Tom Kuyper woont in Apeldoorn en biedt zijn diensten aan via The Communication Factory. Tom verzorgt ook het secretariaat en alles wat daarmee annex is voor de Vereniging van Compliance Officers en de Vereniging voor Financieel Recht. Zijn competenties liggen op het gebied van websites bouwen en aanpassen (inmiddels meer dan 900 stuks). Hij is ook software-programmeur voor het wereldwijde Joomla platform waar VO-ING ook mee werkt. Daarnaast is hij communicatief vaardig. Naast deze activiteit heeft hij zich de laatste decennia als zelfstandig ondernemer gespecialiseerd in reclame, ict en marketing. Ook heeft hij opleidingen gevolgd in toegepaste grafische vormgeving en heeft hij ervaring met de uitgave van periodieken. Het bestuur denkt dat de door The Communication Factory te leveren diensten perfect passen bij onze behoefte. De maand augustus is gebruikt voor de overdracht. Op 1 september is Gerard van

Weerdhuizen na acht jaar gestopt met het aanbieden van zijn diensten voor het secretariaat. Bij het eerste overdrachtsmoment was Tom onder de indruk van de efficiënte en effectieve wijze waarop het secretariaat van de vereniging de ledenadministratie, de uitgifte en het versturen van nieuwsbrieven, kroonjaar kaarten, welkomstberichten, overlijdensberichten, incasso's, storno's en wat al niet meer, heeft ingericht. Gerard wordt op deze manier bedankt voor de wijze waarop hij het secretariaat de afgelopen jaren heeft ingevuld en daarbij de werkzaamheden sterk heeft geprofessionaliseerd.
Age Knossen

VO-ING Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Onze vereniging voltooide de voorbereidingen voor die nodig waren voor de nieuwe wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG); er is veel werk verzet om ervoor te zorgen dat we voldoen aan de eisen die de AVG ons stelt.

Het zal weinigen zijn ontgaan zijn dat vanaf 25 mei jl. nieuwe Europese wetgeving van kracht is inzake de privacy, de Algemene Verordening Gegevensbescherming, kortweg AVG. Je kunt haast geen email meer openen of een website bezoeken of je moet eerst toestemming verlenen voor gebruik van jouw gegevens. Ook de VO-ING en haar leden hebben te maken met deze wetgeving. Onze vereniging maakt gebruik van persoonlijke gegevens van leden zoals naam, adres, telefoonnummer en onder meer het e-mailadres. En via de vereniging maken ook enkele andere organisaties daarvan gebruik, denk daarbij aan het verzenden van ons kwartaalblad. In ieder geval is de winst van deze aanvullende regelgeving dat "privacy" heel veel aandacht heeft gekregen de afgelopen periode. Maar voordat de VO-ING zich AVG-compliant kon noemen is er een enorme hoeveelheid werk verzet. Overigens bestaat er nog veel onduidelijkheid over de regelgeving. De regelgeving betreft vaak open normen waaraan iedereen zijn eigen interpretatie kan geven. Pas als er de komende jaren jurisprudentie komt, zal er meer duidelijkheid zijn voor verschillende organisaties. We zijn begonnen met een zogeheten *nulmeting*, waarin staat welke gegevens wij (nodig) hebben en wie daar gebruik van maken. Daarna hebben we een *Logboek AVG* samengesteld waarin alle documenten zijn opgenomen die betrekking hebben op de AVG. Tevens is er een *Protocol* samengesteld waarin staat welke rechten onze leden hebben om deze gegevens te wijzigen of te verwijderen. En last but not least is er door de VO-ING een privacyverklaring samengesteld waarin alle belangrijke zaken zijn samengevat die uit de nieuwe wetgeving voortvloeien. In een aparte nieuwsbrief konden alle leden deze verklaring lezen. Niet alleen de VO-ING heeft zo'n privacyverklaring, maar wij moeten ook van enkele bedrijven die via ons gebruik maken van uw gegevens een privacy statement ontvangen. Al met al betreft het een 12-tal documenten die voor de AVG zijn samengesteld. In de bestuursvergadering van 20 juni en de ledenraadsvergadering van 18 juli 2018 zijn al deze documenten goedgekeurd. Daarom is het bestuur van mening dat we nu aan de AVG-regelgeving voldoen. Het bestuur van de VO-ING spreekt zijn waardering uit voor het Algemeen Secretariaat dat deze zeer omvangrijke taak tot een goed einde heeft gebracht.
Willem Jan van Munster, secretaris VO-ING

Komende evenementen VO-ING

- 9 oktober** Bridgedrive in Roden 11.00 tot 19.00 uur.
- 14 oktober** Festival Klassiek in Roden 14.00 tot 18.00 uur.
- 22 oktober** Bezoek museum Voorwinden in Wassenaar 12.15 tot 15.00 uur.

Meer informatie en reserveren zie: www.vo-ing.nl.

EVENEMENTEN

Warme en mooie fietsdag in Drenthe

De activiteitencommissie Noord Nederland wilde gehoor geven aan de oproep van het bestuur om een 'bewegeevenement' te organiseren. Immers iedereen onderkent het belang van bewegen voor lichaam en geest. Om dit ook praktisch te realiseren werd contact gezocht met het bestuur van de Drentse Fiets4daagse: een evenement waar jaarlijks ca. 12.000 fietsers aan deelnemen. Gekozen werd om op 25 juli 40 km te fietsen vanaf Meppel. Dit is de meest zuidelijke startplaats en daardoor het makkelijkst bereikbaar vanuit andere regio's. Om binnen zo'n massaal evenement een herkenbaar clubgevoel te creëren, werden we om 8.00 uur ontvangen bij onze VO-ING-banier die opgesteld stond bij gereserveerde tafels op het Sportpark Ezinge. Daar werd koffie en een heerlijk ontbijt aangeboden. Iedereen werd op het hart gedrukt vooral in eigen tempo te fietsen en ook voldoende te drinken, want de temperatuur zou stijgen tot 38 graden. Om ca 8.45 uur vertrokken we richting Havelte, waar bleek dat het deelnemersveld zich al snel verspreidde.

Kalkovens

Onderweg kwamen we langs de drie kalkovens. Dit is een in hergebruik genomen industrieel monument. Vroeger werd in deze ovens schelpkalk gebrand. De ovens

werden gestookt met turf. Met schepen werd dat aangevoerd. Het monumentale bouwwerk werd medio jaren negentig gerenoveerd. Eén kalkoven is in de oorspronkelijke staat gebleven. De overige twee worden gebruikt als restaurant.

Even op adem en temperatuur komen in de schaduw bij Vitens.

Fietsend door het fraaie landschap kwamen we langs een grote ooievaarskolonie en konden we even later onze dorst lessen met fris drinkwater van waterleidingbedrijf Vitens bij Havelterberg. Vitens wint hier ca 5 miljoen liter drinkwater per jaar voor Zuid-Drenthe en de kop van Overijssel. We konden ook binnen een kijkje nemen, maar,

zoals zo vaak, viel er niet veel te zien. Ook hier alles computergestuurd. Ondertussen liep de temperatuur op tot 35 graden. Het was dus heerlijk om van een open stuk landschap opeens weer midden in de bossen te rijden en daar ook een drinkpauze in te lassen. Onderweg troffen we ook een groep enthousiaste slagwerkers die prachtige ritmische patronen ten gehore bracht.

Havelterberg

Via een korte omleiding kwamen we terecht op het voormalige defensie terrein Havelterberg. Tussen 1961 en 1992 lagen hier nucleaire raketkoppen opgeslagen. De kernkoppen werden onderhouden en bewaakt door Amerikaanse militairen. Een eventueel daadwerkelijk afvuren van de koppen werd overgelaten aan de afdelingen Veldartillerie van de Joh. Postkazerne te Havelte. Alles rondom de basis vond in het diepste geheim plaats. Nu is de basis ontmanteld. Nog één militair fungeert als terreinopzichter en informant voor toeristen en ook hij gaat over een jaar met pensioen. Met een speciaal voor VO-ING gemaakt richtingbordje werden wij geleid naar het theehuis de Hunebed waar een VO-ING-lunch werd aangeboden. Daar ontmoetten we elkaar weer (op twee na die het bordje

hadden gemist). Na ca 22 km. fietsen konden de eerste ervaringen worden uitgewisseld. Hoofthema: hoe warm het was en hoe heerlijk de rijwind is als je fietst. Vandaar ging de route naar de Holtinger Schaapskudde. Dat lag echter op een grote - door de hitte zinderende - vlakte zodat die door de meesten werd overgeslagen. Na ca. 5 km. konden we heerlijk vertoeven in de koele Museumboerderij de Karstenshoeve waar een mondharmonicaorkest optrad. Onverstoorbaar werd daar het ijzeren jaardenrepertoire afgespeeld. Toch leuk dat er ook op deze wijze muziek wordt gemaakt en dat velen daar plezier aan beleven. Daarna ging de tocht verder door prachtige bossen afgewisseld met beken en landerijen met fraaie boerderijen en kwamen we ten slotte terug op de startlocatie, vandaar werden wij, achter een gele truck fietsend, begeleid naar het clubhuis van FC Meppel. Dat was speciaal voor de VO-ING gereserveerd en zodoende konden wij genieten van en napraten bij een heerlijk Chinees buffet. Daarbij heerste een zeer geanimeerde stemming mede omdat iedereen het zonder kleerscheuren had overleefd. Hoewel het aantal deelnemers met 22 wat tegenviel, was het een heel geslaagde dag die vlekkeloos is verlopen.
Ben Douwes

Chiara Timmer (41) is getrouwd en woont met haar man, drie kinderen en poes Mappie in Schoonhoven.

“Wij empoweren klanten om zelf de juiste financiële keuzes te maken.”

Aldus Chiara Timmer-Westra, van de stichting Financiële Noodhulpverlening Personeel ING

Binnen ING ondersteunt en begeleidt de stichting Financiële Noodhulpverlening Personeel – vroeger bekend onder de naam Welzijnsfonds – bij het beheersbaar maken en zo mogelijk oplossen van de schuldenproblematiek van medewerkers én gepensioneerden. VO-ING belang in gesprek met Chiara Timmer-Westra, coördinator van de stichting.

Eén op de tien huishoudens in Nederland kampt met problematische schulden, bleek dit voorjaar. Voor de regering was dit aanleiding om met een actiepuntenbeleid de schuldenproblematiek aan te pakken. Ook bedrijven helpen hun eigen personeel om grip te laten krijgen op hun financiële situatie als ze de in problemen zijn geraakt. Werkgevers hebben daar ook baat bij. ING is zo'n werkgever. Chiara Timmer-Westra (41), coördinator van de stichting Financiële Noodhulpverlening Personeel (FNP) komt uit een echt ondernemersgezin in Heerjansdam, onder de rook van Rotterdam. Haar ouders hadden er verschillende supermarkten. Al jong werkte zij mee in het bedrijf. “Ik heb dus een portie ondernemerschap meegekregen en heb een hands-on mentaliteit. Toch ben ik rechten gaan studeren; eerlijk gezegd omdat ik niet anders wist en omdat de advocatuur mij wel spannend leek. Voor mijn scriptie kon ik niet zo gemakkelijk een afstudeeronderwerp vinden; ik vond veel thema's te saai en taai om uit te diepen en uit te werken.” Vreemd genoeg, achteraf gezien, koos Chiara Timmer toen als onderwerp de Wet schuldsanering natuurlijke personen, niet wetende dat zij zich later nog met dit thema zou gaan bezighouden.

Reuring

“Eenmaal klaar met mijn studie ben ik in de advocatuur gaan werken; als juridisch medewerker met als doel de advocatenstage te gaan doen. Al snel kwam ik erachter dat er te weinig ‘reuring’ in de advocatuur was

voor mij. Zaken kunnen dan wel inhoudelijk spannend of interessant zijn; op kantoor was het dat niet. Wat ik inmiddels wel wist, was dat wat ik zocht in een baan iets met mensen moest zijn. Ik wilde wat kunnen betekenen voor mensen die geraakt werden; op wat voor manier dan ook.” Bij toeval kwam ze terecht bij CNV Dienstverbond, waar zij het “ontzettend” naar haar zin had. Zij kreeg te maken met mensen die in hun bedrijf disfunctioneerden, voor wie hun baan op het spel stond: vaak leek er een verband te bestaan met verkeerde loopbaankeuze, problemen in de samenwerking met collega's of problemen thuis. Maar Chiara miste ten slotte ook daar de reuring: “Het werk werd routine, ik had intussen drie kinderen en ik kreeg een ontombare behoefte om mijzelf verder te ontwikkelen. Die kans kreeg ik bij ING als secretaris klachtrecht. Hier kwam een en ander bij elkaar: procedureel en mensenwerk, een mooie combi.”

Financiële noodhulpverlening

Het gaat dan om klachtprocedures over be-

oordelingen, ongewenste omgangsvormen en Sociaal Plan-zaken. Het meest interessant daarbij vindt Chiara de menskant; wat gebeurt er tussen mensen; hoe komt het tot een conflict en meer nog: op welke manieren kunnen die opgelost worden. Hoe kan zo iets in de toekomst voorkomen worden en wat kan de organisatie hiervan leren? “Na verloop van tijd kreeg ik de werkzaamheden voor FNP erbij. Het vormt dus een onderdeel van mijn werkzaamheden. Een niet al te groot onderdeel maar voor mij wel heel belangrijk en waardevol. Het kan zoveel voor mensen betekenen! Hiermee kun je echt het verschil maken en er zijn voor mensen die hulp hard nodig hebben.” FNP heeft ten doel “het bevorderen van het welzijn van medewerkers en gepensioneerden, in het bijzonder het verlenen van hulp aan diegenen die in financiële problemen verkeren of dreigen te geraken.” En dat dan in de ruimste zin van het woord. Chiara: “De stichting is ontstaan vanuit de gedachte dat je niet wilt dat mensen die bij een bank werken financiële problemen hebben. Je

wilt dat medewerkers goed in hun vel zitten en zich op het werk kunnen focussen op hun taak. Het hebben van schulden zorgt er namelijk voor dat je continu zorgen hebt; dit komt de gezondheid van de medewerker niet ten goede en leidt tot energieverlies, verminderde productiviteit en mogelijk zelfs ziekte.” De stichting geeft medewerkers weer mogelijkheden als ze onverhoopt zijn vastgelopen of in problemen dreigen te geraken.

Empowerment

De oorzaak van financiële problemen lijkt de laatste jaren te verschuiven. Waar in de crisis bleek dat er achterstanden waren ontstaan door een verkeerd uitgavenpatroon, lijkt het er nu meer op dat men niet in staat is om de rekeningen te betalen vanwege hoge vaste lasten of hoge zorgkosten. En dit soort betalingsproblemen zijn moeilijker op te lossen dan problemen die ontstaan door nalatigheid. Verandering in levensfase, zoals het krijgen van een kind, een echtscheiding of het overlijden van de partner lijken daarbij belangrijke oorzaken. Vanaf de oprichting draagt de stichting FNP bij aan de *purpose* van ING, namelijk *empowering the people*. (Empowerment is het gevoel controle over je eigen situatie te hebben, HN). Chiara: “Wij empoweren onze klanten om zelf de juiste financiële keuzes te maken. Dat willen we ook voor de medewerkers en gepensioneerden”. FNP verricht haar activiteiten op basis van solidariteit; geld van de stichting wordt bijeengebracht door medewerkersdonaties en giften van gepensioneerden die door ING worden verdubbeld.

Hans Nijenmanting

Wat doet de Stichting Financiële Noodhulpverlening? Enkele voorbeelden:

- Terminaal zieke gepensioneerde medewerker zocht hulp voor zijn vrouw in het geval dat zij na zijn overlijden in financiële problemen zou komen.
- Budgetcoaching voor gepensioneerde: verzoek was om tips te krijgen om € 6.500,- in te lopen op zijn krediet schulden ontstaan door o.a. creditcard en roodstanden.
- Gepensioneerde die advies vroeg hoe hij een onverwachte schuld moest afbetalen: er moest een flink bedrag aan de fiscus betaald worden naast een onverwacht hoge eigen bijdrage in thuiszorg na herindicatie. (Soms moeten er hoge kosten worden gemaakt voor thuiszorg of zorgartikelen aangeschaft worden; dat kan behoorlijk in de papieren lopen.)
- Budgetadvies gegeven aan gepensioneerde medewerker die maandelijks geld van zijn kinderen nodig had om rond te komen.

Te mooi om niet te vertellen

Hiram Bakker schreef een boek vol verhalen over zijn Postbanktijd

Oud-Postbanker Hiram Bakker (59) schreef een boek met veertig anekdotes over waargebeurde voorvallen uit zijn tijd bij onder andere de Postbank. “September 1999 ben ik bij IPo Centraal - grote projecten - bij de Postbank begonnen. Internetbankieren kwam net van de grond en dat was een van de programma's waaraan ik heb meegewerkt. Veel later werd ik projectmanager bij Human Resources van ING Bank en ik was tijdens het organisatorisch ineenschuiven van ING Bank en Postbank betrokken bij de adviesaanvragen voor de ondernemingsraad. Tevens was ik een interne ombudsman en zag ik de gevolgen

die reorganisaties voor het personeel met zich meebrachten. In de periode daarna zat ik even zonder werk - ik ben nu zelfstandig consultant - en begon ik met schrijven. Over leuke en opmerkelijke dingen die ik zelf meemaakte of van anderen hoorde. Inmiddels is de verhalenbundel Helden en Horken uit en ik krijg veel reacties van lezers, met name oud-Postbankers. Zij kwamen zelf ook met hun eigen ervaringen en verhalen over leidinggevend. In de tweede druk neem ik ook hun verhalen op. Ik heb er wel voor gezorgd dat namen en situaties niet naar de bron te herleiden zijn, zodat de priva-

cy beschermd is. Hoewel mijn boek op een luchtige en licht humoristische wijze geschreven is, schuilt in mijn verhalen een diepe waarheid. Inmiddels is ook mijn tweede boekje uit met de titel: Frans ontsnapt... Ik hoorde van een vriendin van mijn zus dat haar vader, Frans Hofker, als negentienjarige oprichter van het blad Vrij Nederland in de Tweede Wereldoorlog uit een gevangenis was ontsnapt en 's nachts de Rijn was overgezwommen. Toen dacht ik: dit verhaal is te mooi om niet te vertellen! Wij hebben het boekje - voor de jeugd vanaf tien jaar - begin mei, nog voor de Bevrijdingsdag, aan de weduwe van

Frans Hofker kunnen overhandigen. Deze zomer ben ik aan mijn derde boek begonnen. Kortom, ik heb sinds kort erg veel lol in het schrijven van een boek.”

Hans Nijenmanting

Voor meer informatie over de verhalenbundels: Hiram Bakker; e-mail: hbakker27@hotmail.com

PENSIOENCOMMISSIE

> Op weg naar een nieuw pensioenstelsel!

INTERVIEW

> 6 aandachtspunten van het vernieuwde
Verantwoordingsorgaan van PFI

4

COMMISSIE SOCIAAL ECONOMISCHE BELANGEN

> Ruim 100 organisaties ondertekenen pact
voor extra ouderenzorg

6

PENSIOENCOMMISSIE

Op weg naar een nieuw pensioenstelsel!?

Na de economische crisis van 2008 zijn er de nodige zorgen geweest over: hoe nu verder met ons pensioenstelsel?

Mede door de lage rente en de toenemende levensverwachting werden de verplichtingen van veel (grote) pensioenfondsen zo hoog dat de dekkinggraad in de wettelijke gevarezone kwam, met als gevolg herstelplannen en achterwege blijven van de indexaties.

Bovendien is de arbeidsmarkt steeds meer aan het veranderen: er zijn meer flexwerkers, en (vaste) medewerkers switchen vaker van werkgever. Inmiddels zijn er meer dan 1 miljoen zzp'ers.

Zzp'ers zijn niet in loondienst en vallen dus niet onder de verplichte pensioenregelingen. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor hun pensioenopbouw en voor velen is dat

financieel onhaalbaar.

Aanpak

Deze zorgelijke ontwikkelingen deden de regering besluiten om te streven naar een nieuw toekomstvast pensioenstelsel. In de Sociaal Economische Raad (SER) praten vakbonden, werkgevers en pensioenbestuurders inmiddels al meer dan vijf jaar over een nieuw pensioenstelsel en zzp-pensioen. Na veel discussie, ligt daar nu nog één variant op tafel, die van individuele potjes met een collectieve risicobuffer. Er is nog geen gedetailleerde uitwerking van deze variant, maar de contouren lijken als volgt:

werkgever en werknemer betalen beide een deel van de pensioenpremie. De pensioengelden blijven beheerd worden door de pensioenfondsen.

Iedere deelnemer krijgt inzicht in zijn of haar eigen pensioenpot en de ontwikkeling daarvan. In sommige versies is ook sprake van zeggenschap van de deelnemer in de beleggingen en de mate van risico. Door het pensioen individueler te maken, sparen werknemers in hun beleving voor zichzelf en niet meer voor een hele groep jongere of oudere werknemers. In dat (huidige) systeem worden risico's wel collectief gedeeld. Door iedere werknemer straks een eigen pensioenpotje te geven moet het vertrou-

wen in het pensioenstelsel terugkomen. Ook moet het makkelijker worden om je 'eigen potje' mee te nemen als je van baan wisselt. Het is overigens maar zeer de vraag of de vertrouwensproblemen van het huidige systeem daarmee opgelost zijn. De deelnemer ziet bijvoorbeeld de waarde van zijn pot toenemen door premiebetaling en beleggingsopbrengst, maar door de toenemende levensverwachting en de lage/dalende rente kan de prijs van het straks "in te kopen pensioen" en daarmee dus het uiteindelijk te bereiken pensioen, tegenvallen. Vakbonden zijn bang dat het nieuwe stelsel niet solidair genoeg is waardoor er "pechen en gelukgeneraties" ontstaan.

INTERVIEW

6 aandachtspunten van het vernieuwde Verantwoordingsorgaan van PFI

Een kennismaking met het DB van het nieuw gekozen VO

De samenstelling van het Verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds ING (VO-PFI) wijzigde behoorlijk door de laatste verkiezingen. Met nu vijf mannen en vijf vrouwen in het tienkoppige orgaan, is een einde gekomen aan een tijd van hoofdzakelijk oudere heren. Ook de gemiddelde leeftijd ging drastisch omlaag. Waarover willen ze het gaan hebben?

Op de site www.pensioenfondsing.nl vind je uitvoerige informatie over hoe het toezicht op het PFI-bestuur door het VO is georganiseerd.

Het voltallige VO vergaderde deze zomer voor het eerst, onder andere om tot een invulling van het dagelijks bestuur te komen van het VO-PFI. Eind augustus is het DB bij elkaar met als belangrijkste vraag: wat staat er op de vergaderagenda de komende tijd? Aan tafel zitten voorzitter Hans Zuidema, "zonder stemming unaniem herkozen als voorzitter" en tot 2013 manager ING Arbo-dienst, en secretaris Klaas Schuijt, directeur binnen Risk Management Wholesale en van 2002 tot 2010 hoofd training en coaching bij ING Wholesale Banking Academy. Later schuift ook het nieuwe VO-lid en vice-voorzitter Anita van Oss aan. Zij was tot 2008 global head HR bij ING Private Banking. Eerder dit jaar hebben de deelnemers van PFI met een schriftelijke stemming de leden van het Verantwoordingsorgaan gekozen. Dit orgaan oordeelt over het handelen van en keuzes door het algemeen bestuur van PFI. Hun meest recente oordeel is in het jaarverslag van PFI te lezen. De eerste vergadering betrof de installatievergadering

begin juli. Eind september is de eerstvolgende 'echte' vergadering.

Wat zijn momenteel de aandachtspunten van het VO?

1. Teamwerk

Klaas: "Het eerste is dat we nu elkaar leren kennen om samen als team te kunnen opereren."

Hans: "Twee van de drie DB-leden zaten ook in het vorige VO. Er zijn nu relatief veel - vijf - nieuwe VO-leden. Ook enkelen die er via de werkgever in zitten. Er zijn maar drie personen vanuit de gepensioneerden door gegaan. De anderen zijn min of meer nieuw. Vandaag en voor de volgende VO-vergadering agenderen we daarom een heidag. Om aan elkaar beter te leren kennen en om samen te bepalen wie wat gaat doen."

Anita: "Het nieuwe VO is een mix van verschillende generaties en verschillende achtergronden. Nieuw en ervaren met verschillende achterbannen. Daarom is het goed dat we de tijd nemen om elkaar te leren kennen."

Er is nog volop discussie over wie de zgn. transitiekosten van oud naar nieuw moet gaan betalen (loslaten van het doorsnee-premiesysteem).

Stand van zaken

Zoals blijkt uit onderstaande recente pers-publicaties van april en mei van dit jaar is er nog lang geen zicht op een akkoord.

Begin april van dit jaar wordt het volgende in de pers gemeld:

“Het is werkgevers en werknemers nog niet gelukt om (voor 1 april 2018) met een nieuw pensioencontract te komen. Ze krijgen daarom meer tijd van minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Koolmees.”

Eind mei van dit jaar kwam het volgende bericht in de pers:

Er zou sprake zijn van een conceptakkoord tussen sociale partners. De wettelijke stijging van de AOW-leeftijd moet worden afgeremd. De AOW-leeftijd gaat pas in 2025 naar 67 jaar, vier jaar later dan eerder is afgesproken.

Verder zouden de sociale partners afwillen van een gegarandeerd pensioen. De pensioenuitkeringen moeten gaan hangen van het beleggingsresultaat, blijkt woensdag uit het conceptakkoord dat in handen is van “De Telegraaf”.

Ook staat in de plannen dat er meer vroegpensioenregelingen moeten komen en dat er geen persoonlijke pensioenpotjes moeten worden geïntroduceerd. Eerder leken persoonlijke pensioenen juist inzet te worden van nieuwe afspraken.

In het concept hebben de partijen ook afgesproken de doorsneepremie alleen onder strenge voorwaarden af te schaffen. Bij de doorsneesystematiek bij bedrijfstakpensi-

oenfondsen betalen ouderen en jongeren dezelfde pensioenpremie. In de praktijk komt dit neer op vermogensherverdeling van jongeren naar ouderen. Verder moeten zz'ers volgens deze plannen verplicht een pensioen opbouwen.

Geen akkoord

De betrokken partijen zelf benadrukken dat er nog geen pensioenakkoord is. Vakbond FNV verklaart dat er wel stukken en concepten circuleren, maar dat nog nergens een handtekening onder is gezet.

“Een mogelijk pensioenakkoord is er pas als het ledenparlement van de FNV na raadpleging van de leden ergens ‘ja’ tegen zegt.

En daar zijn we nu absoluut nog niet”, aldus FNV.

Werkgeversorganisatie VNO-NCW verklaarde eerder dat het proces nog niet was afgerond en dat de belangenclub daar ook niet op wil vooruitlopen.”

De minister van Sociale Zaken heeft in de pers en voor TV behoorlijk terughoudend gereageerd op dit naar nu blijkt uitgelekte, maar nog niet definitieve concept voor een nieuw pensioenstelsel! Bovendien verwacht hij een advies van de SER en daarin zitten naast vertegenwoordigers namens de werkgevers en werknemers ook de zgn. onafhankelijke kroonleden.

Hieruit blijkt dat er nog lang geen zicht is

op een akkoord, want de kosten voor het opschuiven van de AOW-leeftijd etc. zouden in dit uitgelekte akkoord voor rekening van de overheid en dus van de belastingbetaler komen.

Maar mocht er in de loop van dit of het volgende jaar toch een akkoord komen dan moet het volgende nog gebeuren:

Wetgever: Er moet e.e.a. in wetgeving worden gegoten en dat zal naar verwachting niet eerder zijn dan in 2021.

Pensioenfondsen: Zij moeten een nieuw contract namelijk zelf uitvoeren, en in veel pensioenbesturen zitten vertegenwoordigers van vakbonden en werkgevers. Uiteindelijk hakken zij de knoop door.

Wij gaan er als pensioencommissie voorlopig vanuit dat dit mogelijke nieuwe stelsel geen invloed zal hebben op de aanspraken van gepensioneerden in het Pensioenfonds ING (PFI) en voor de zgn. gewezen deelnemers.

Onze aanpak

Als je het bovenstaande op je in laat werken, dan is er nog veel onzekerheid in de discussie. Zowel de overheid, de werkgevers als de vakbonden die namens de werknemers betrokken zijn, hebben hun eigen eisen/wensen en agenda.

Als pensioencommissie die de belangen van onze verenigingen behartigt, volgen we zelfstandig en ook via de gezamenlijke koepels van oud-medewerkersverenigingen de ontwikkelingen. We hebben daarvoor zelfs een heuse werkgroep in het leven geroepen. Deze werkgroep zal periodiek in de beide bladen van zich laten horen, en als het nodig is via elektronische nieuwsbrieven.

*Namens de pensioencommissie,
Wim Evers, voorzitter*

2. Nieuwe riskmanagement toetsen

Hans: “Evenals bij andere grote pensioenfondsen is riskmanagement, mede op verzoek van de De Nederlandse Bank, op het juiste niveau binnen de organisatie belegd. Riskmanagement bewaakt feitelijk het hele palet van investeringen – beleggingen – en verplichtingen. En moet dus bij alle financiële en niet-financiële consequenties en risico's betrokken zijn en verantwoordelijkheid nemen. Het is een echte sleutelpositie in ons orgaan derhalve. Wij kijken nu of dat adequaat werkt.”

Waarop let het VO dan? Hans: “Het gaat om het waarmaken van fondsambities. Komt er geld in het laatje, voor indexering en het verhogen van salarissen? Het is de riskmanager die het hele palet aan stuurmechanismen overziet.”

Klaas: “De riskmanager moet onafhankelijk en objectief zijn. Wij toetsen of de gekozen manier goed wordt vormgegeven in de praktijk.”

3. Sturing geven op de reële dekkingsgraad

Hans: “Het is de ambitie van het bestuur om te sturen op de reële dekkingsgraad.” Klaas: “Dat is de nominale dekkingsgraad die gecorrigeerd is voor de inflatie.” Hans: “En PFI heeft de ambitie om de dekkingsgraad met de inflatie mee te laten lopen. Onze positie is formidabel, een dekkingsgraad van 143%, dat is dus nominaal een bruidsschat van zo'n 40 procent. Wij dienen ons echter niet al te rijk te rekenen, want als de inflatie fors stijgt, verwatert die nominale bruidsschat snel.” Klaas: “Een eventuele indexatie hangt af van die dekkingsgraad. Als de reële dekkingsgraad daalt, dan wordt de kans op een volledige indexatie lager.”

4. Wat te doen met die bruidsschat?

Hans: “Die nominale bruidsschat is dus dik 40 procent, afhankelijk van waarnaar je kijkt. Er is 100 procent nodig en wettelijk 109 à 112 procent om te indexeren. Financieel zitten wij ruim in het jasje maar wij mogen niet extra uitkeren aan de deelnemers. Maar we kijken wat wel mogelijk is. En of je dan alle deelnemers in gelijke mate belooft. De oudere deelnemers zeggen ‘doe ons wat meer’. Maar hoe gaan we om met indexeren. We onderzoeken dit binnen de regelgeving van de overheid.”

Klaas: “We mogen van de overheid niet meer indexeren dan de inflatie en koopkrachtindex. Kwestie van een paar procenten dus. We spreken het bestuur aan op hun zoektocht naar mogelijkheden.”

Hans: “Dat vraagt veel kennis en inzicht van de VO-leden. Klaas: “We hebben een opleiding moeten doen bij SPO pensioenopleidingen, een apart instituut dat opleidingen verzorgt op pensioengebied. SPO-A is noodzakelijk als VO-lid. Wij worden als VO-leden in de gelegenheid gesteld om ook SPO-B

modules te halen, net als PFI-bestuursleden hebben gedaan.”

Klaas: “En we kunnen eventueel altijd extern advies inhuren, wat we in het verleden ook wel hebben gedaan.”

5. Harmoniseren pensioenregelingen

Hans: “Een ander onderwerp dat het bestuur en dus ook het VO bezighoudt, is de vraag of en in hoeverre we de zeven bestaande en verschillende pensioenregelingen kunnen harmoniseren. Het is erg bewerkelijk in de uitvoering en ook het toezicht op de verschillende regelingen is ingewikkeld. Andere pensioenfondsen van financiële instellingen hebben al een vereenvoudiging doorgevoerd.”

Anita: “Er zijn veel regelingen en vaak met hele specifieke afspraken die administratief veel inspanning kosten.”

Hans: “Als je wil veranderen mag het in ieder geval nooit te koste gaan van de deelnemersbelangen, van geen enkele deelnemer!”

Anita: “Belangrijk is dat ieders waarborgen

worden gegarandeerd en dat het werk – soms zelfs handmatig – toch efficiënter kan verlopen.”

Dat is geen verkapt besparing? Anita: “Het doel is de uitvoering minder complex te maken zodat de foutenkans én de uitvoeringskosten omlaag kunnen.”

6. Wat ontwikkelt zich op pensioengebied?

Klaas: “Momenteel zijn sociale partners, verenigd in de SER, en de minister van Sociale Zaken bezig oplossingen te zoeken voor de verschillende grote issues in de pensioensector.”

Hans: “PFI moet, als ieder zichzelf respecterend pensioenfonds, de landelijke ontwikkelingen in het belang van alle deelnemers nauwlettend in de gaten houden. Dat vraagt tijd, kennis, studie, geduld en alertheid.

Je moet waakzaam en oplettend zijn, juist (ook) als het je goed gaat! Steeds weer is de vraag of we in actie moeten komen of niet.”

Ewald Wagenaar

Klaas Schuijt: “Samen als team opereren.”

Hans Zuidema: “Komt er geld in het laatje, voor indexering en het verhogen van salarissen?”

Anita van Oss: “...een professionele indruk, zoals je mag verwachten van zo'n groot pensioenfonds.”

COMMISSIE SOCIAAL ECONOMISCHE BELANGEN

Ruim 100 organisaties ondertekenen pact voor extra ouderenzorg

Eenzaamheid, langer thuis wonen en verpleeghuiszorg zijn de belangrijkste aandachtspunten voor het nieuwe pact dat ruim 100 organisaties ondertekenden om ouderenzorg te verbeteren in ons land.

In maart 2018 is de aftrap gegeven voor het Pact voor de ouderenzorg. Een veelomvattend programma dat door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) samen met veel organisaties en bedrijven is opgezet. Ruim honderd partners hebben het Pact ondertekend. Hieronder onder meer de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Nationaal Ouderenfonds, VNO-NCW, de Zon- en bloem en een aantal ouderenorganisaties. Samen moeten zij aan de slag. Het pact is een aanvalsplan, met een bundeling van krachten, dat er voor moet zorgen dat partijen samenwerken om te komen tot een betere ouderenzorg. Zowel voor de oudere in een verpleeghuis als de oudere die thuis woont. Het is een actie vanuit de overheid die partijen ertoe heeft gebracht om ervoor te tekenen om samen te gaan werken.

Waarom een pact?

Met veel ouderen gaat het goed. Sommigen werken nog, anderen passen op de kleinkinderen, ze maken leuke uitstapjes en doen ook vrijwilligerswerk. Op een goede en leuke manier oud worden. Helaas is dat niet voor iedereen weggelegd. Sommige mensen vinden ouder worden echt een probleem en het lukt hen niet om gelukkig oud te zijn. Ze zijn steeds meer afhankelijk van anderen en voelen zich eenzaam. Hulp en ondersteuning is niet altijd makkelijk te regelen. Ook de zorg in het verpleeghuis wordt als onvoldoende ervaren.

Langer thuis wonen is het uitgangspunt. Helaas kunnen huizen en (woon)omgevingen vaak niet simpel worden aangepast en zijn er nog onvoldoende alternatieve woonvormen.

Drie programmaonderdelen van het pact:

Eenzaamheid signaleren en doorbreken: vanuit het besef dat dé eenzaamheid niet opgelost kan worden. Er zijn niet altijd passende oplossingen, zeker niet bij emotionele eenzaamheid (bijvoorbeeld bij verlies van de partner). Sociale eenzaamheid kan vaak beter doorbroken worden. Verbeteren van contacten en mensen laten zien dat ze in staat zijn, ook op hogere leeftijd, een prima rol in de maatschappij te vervullen.

Langer thuis. Zorgen dat mensen met goede zorg en ondersteuning langer thuis kunnen wonen: dit deel van het Pact richt zich vooral op de grote en groeiende groep ouderen die zelfstandig thuis woont. Uitgangspunt is om zo lang mogelijk op een goede manier zelfstandig te kunnen blijven wonen. Met ondersteuning en (mantel)zorg en in een woning die aansluit bij de persoonlijke behoefte. Een hele opgave!
Verpleeghuiszorg. De kwaliteit van de verpleeghuiszorg verbeteren: ervoor zorgen dat er voldoende tijd, aandacht en zorg is voor alle bewoners. De wensen van de verpleeghuisbewoner staan daarbij centraal. Het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg is hierbij de richtsnoer voor iedereen die bij de verpleeghuiszorg is betrokken.

En kunt u die rolstoel niet zelf duwen?

De aanpak van de overheid

De rijksoverheid stimuleert, ook financieel, en voert de eindregie. Het echte werk wordt zoveel mogelijk regionaal en lokaal gedaan. Per programmaonderdeel worden met en door de partners afspraken gemaakt. De uitdaging daarbij is dat plannen ook met elkaar worden gedeeld. Wat in Groningen ontwikkeld en succesvol is, kan ook in bijvoorbeeld Maastricht worden toegepast. Ouderen moeten een belangrijke stem in het geheel hebben. Zij weten vaak het beste welke verbeteringen waardevol zijn. De bedoeling is dat er een Nationale Ouderen-

raad komt die een aantal malen per jaar bij elkaar komt en de activiteiten toetst. De ouderen die in de Raad zitting hebben moeten natuurlijk gevoed worden vanuit de regio's. Een plan hiervoor wordt ontwikkeld. De ouderenorganisaties waaronder NVOG, zijn hier nauw bij betrokken.

Meer informatie. De ruimte in ons magazine is te beperkt om gedetailleerd de programmaonderdelen toe te lichten. Lees hier de tekst van het hele pact.

Jan Pouw, Commissie Sociaal Economische Belangen

VERENIGINGSNIEUWS

Enthousiaste commissieleden SEB gezocht

Wil je in een klein en gezellig team (pro)actief werken aan de belangenbehartiging van onze leden op sociaal en economisch gebied? Onze commissie Sociaal Economische Belangen (SEB) heeft twee vacatures. Wij komen graag met je in contact.

Onze – en wellicht straks jouw – aandachtsgebieden zijn: Personeelscondities, Collectieve Verzekeringen, Zorg/Welzijn en Wonen, Sociale en Fiscale wetgeving, het beantwoorden van vragen etc. Voor de volledige profielschets klik je hier.

Interesse?

Voor meer informatie kan je een mail sturen naar Frans de Jager, voorzitter van de commissie: fdejager@ziggo.nl.

Aanmelden?

Mail dan naar Age Knossen, voorzitter van VO-ING: aknossen12@gmail.com.

Nieuwe leden

In de afgelopen periode zijn 14 oud-collega's lid geworden van de VO-ING. Hierbij worden zij van harte welkom geheten bij onze vereniging.

- Mw. J.G. Buch, Purmerend
- Dhr. E.A. Bus, Gieten
- Dhr. E.E.R. de Jonge, Ulthoorn
- Dhr. R.G. van den Ende, Maastricht
- Dhr. L.P.M. van Geleuken, Nederweert
- Dhr. R. Groenendijk, Driebergen
- Mw. E.P.H.M. Henderikx, Stramproy
- Dhr. P.G. Hoogland, Uitgeest
- Mw. A.A.M van Leeuwen, Loosdrecht
- Dhr. P. Mantje, Monnickendam
- Mw. J.C.M. van Naamen-Blokland, Maassluis
- Dhr. T.G.M. Remmerswaal, Hoorn
- Dhr. W.J. Schot, Vorden
- Dhr. E.B. Timmerman, Zuidoostbeemster

In memoriam

De vereniging is voor haar mutaties in het ledenbestand afhankelijk van de informatie van de leden zelf. En in geval van overlijden van informatie hierover van de nabestaanden.

Het komt voor dat we wél een overlijden doorkrijgen maar niet de overlijdensdatum. De volgende leden zijn ons in de achterliggende periode ontvallen.

- Mw. P.T.J. Ammerlaan (79)
- Dhr. J. Barnhoorn
- Dhr. M.J. Boerstra (85)
- Mw. T.C. van Doornik-Postma (71)
- Dhr. J. van Eerde (85)
- Mw. D.M. van Exter (74)
- Dhr. D.K. Huisman
- Dhr. W.J. Kamphuis (93)
- Dhr. J. van de Kraats (90)
- Mw. V. de Pruyssenaere de la Woestyne (98)
- Dhr. P.C. Saueressig (79)
- Mw. P.W. van Velden (89)
- Mw. A.H. de Winter (88)

Wij wensen de nabestaanden veel kracht bij het verwerken van dit verlies.

Tussen Limburgse vlaai en Belgische mijnen

De activiteitencommissie van rayon Zuid organiseerde op woensdag 16 mei een dagtocht in Zuid-Limburg en België waaraan door ruim 50 personen werd deelgenomen. Om negen uur 's ochtends werd onder het genot van een kopje koffie of thee met een heerlijk stuk Limburgse vlaai in het Hotel van der Valk Stein-Urmond het startschot gegeven voor een gevarieerde dag. Met de bus vertrokken we naar de Amerikaanse begraafplaats in Margraten. Hier kregen we een heldere en duidelijke uiteenzetting over de historie van deze indrukwekkende plek. Aandachtig werd er geluisterd naar het verhaal wat ons werd verteld. Daarna maakten ieder op zijn of haar eigen manier onder een stralend zonnetje een

wandeling over de begraafplaats. De roodendronstruiken stonden in volle bloei en zorgden met hun mooie kleuren voor een warme sfeer. Vlak voor de middag reisden we naar restaurant De Laathof in Mesch om de lunch te gebruiken. Na de aspergesoep en de broodjes betrokken we naar de Blégny-mijn in België. Hier hebben we ervaren hoe de mijnwerkers, ook wel "koempels" genoemd, hebben gewerkt onder vaak zware en barre omstandigheden. We kregen we een film te zien waarin het ontstaan van de steenkool en de steenkolenmijn werd vertoond. Vervolgens kregen we jasjes en helmen en werd de groep opgesplitst.

Met een gids gingen we ondergronds in dezelfde lift die jarenlang door de mijnwerkers werd gebruikt. De eerste stop was op ca 30 meter. Samen liepen we door de mijngangen en werd ons op een humoristische manier veel verteld over het werken en leven van de mijnwerker. Boren, hakken, zagen, dynamiet en transport; alle facetten werden belicht om daarna via een steile trap af te dalen naar een diepte van ca 60 meter. De gidsen bleven ons op een prachtige manier vertellen over het ondergrondse leven. De lift bracht ons ten slotte weer naar het daglicht. Iedereen was behoorlijk onder de indruk van wat er zich op deze plek allemaal

heeft afgespeeld. We namen afscheid van onze gidsen en keerden, een ervaring rijker, terug naar Nederland. In restaurant De Laathof praatten we nog even na onder het genot van een heerlijk glas, wijn, bier of fris, aangekleed met een bittergarnituur. Aan het eind van de middag vertrokken we moe en voldaan richting restaurant Van de Valk waarmee er een einde kwam aan een mooie en nerveuze dag die we graag voor de deelnemers hebben georganiseerd.
Joost Dirckx, namens de activiteitencommissie Rayon Zuid

Dobberen door Appingedam

Op 30 mei stapten 44 leden aan boord nadat ze met koffie en gebak waren ontvangen op het terras van eetcafé 'De Boerderij' in het piepkleine Groningse dorpje Oosterwijtwerd. Hoewel er aan de horizon een paar regenbuien langstrokken, bleven de weergoden de oud-ING'ers gunstig gezind. Vanuit het haventje werd koers gezet naar Appingedam door een mooi en waterrijk gebied. Alom bewondering voor de schipper, want die stuurde de boot met grote precisie onder een bruggetje door met aan beide kanten nog geen 5 centimeter ruimte over. Onderweg werd de gids opgepikt. Een welbespraakte Appingedammer die met z'n kenmerkende Oost-Gronings accent allerlei wetenswaardigheden over Appingedam vertelde.

Bij verrassing werden de opvarenden door de Appingedammer jeugd, met groot plezier, getrakteerd op een waterballet. Ze deden vanaf de oever een 'bommetje' en landden vlak naast de boot.

De lokale brugwachter had het druk met onze rondvaart. Hij spoedde zich op zijn oranje scooter van de ene ophaalbrug naar de andere.

Naast de bekende gerestaureerde panden en de hangende keukens zijn in Appingedam mooie moderne appartementencomplexen met terrasjes en balkons langs de waterkant opgetrokken.

Appingedam kent een bewogen historie van op- en neergang. Het kwam in vroeger jaren meermalen in conflict met Groningen. In 1514 werd de stad ingenomen door Georg van Saksen waarbij, naar verluidt, ruim 1.000 inwoners werden omgebracht. Later is het stadje zelfs ternauwernood aan de totale sloop ontsnapt. Appingedam kwam er steeds weer bovenop en ontwikkelde een behoorlijke industrie. Een bekend voorbeeld is de machinefabriek van Ter Borg & Mensinga die schier onverslijtbare scheepsmotoren over de hele wereld verkocht.

Na ruim twee uur varen konden we op de wal aanschuiven voor een heerlijk driegangendiner, waarna iedereen aan de, voor sommigen lange, thuisreis begon. Organisator Suze Smit kan met grote tevredenheid terugblikken op een mooie geslaagde dag.
Dik van Vliet

Dagje Texel

Op woensdag 6 juni 2018 verzamelden zich 's ochtends 54 personen bij de terminal van de TESO in Den Helder voor een dagje Texel. De nieuwe veerboot de Texelstroom bracht ons binnen een halfuur naar de veerhaven van Texel. Daar stond een bus voor ons klaar en voegden zich nog vier personen bij onze groep. Met een groep van 58 personen vertrok de bus naar Oudeschild. Hier was de keuze om het museum Kaap Skil te bezoeken of om Oudeschild te verkennen. In het museum konden archeologische vondsten worden bekeken uit schepen die in de Waddenzee waren vergaan. Er was speciale uitleg over het palmhoutwrak

(schip met een lading palmhout) waarin ook een goed geconserveerde zijden japon is gevonden. In de kelder van het museum is een heel groot panorama van de rede van Texel te zien. Vanaf deze rede vertrokken sinds 1600 de VOC-schepen naar Indië. Buiten, aan de achterzijde van het museum, waren huisjes ingericht met spullen uit grootmoeders tijd en opgedoken scheeps-onderdelen. De molen was buiten bedrijf, men was bezig de kap met nieuw riet te dekken. Normaal is de molen in bedrijf en wordt er elektriciteit mee opgewekt. Na het museumbezoek ging het gezelschap via een hoge trap de dijk over naar restaurant 't Pakhuus. Hier genoten allen van een smakelijke vislunch. Daarna wachtte de garnalenkotter ons op die tegenover het restaurant lag afgemeerd. In een vaartocht van ongeveer twee uur werd het nodige door de schipper verteld en werd op garnalen gevist. Deze werden aan boord gekookt en machinaal gesorteerd op bijvangst, heel veel jonge platvis, kreeften en krabbetjes. Nu wordt de bijvangst nog teruggezet in

zee. Komende jaren gaat dat veranderen en moet ook de bijvangst mee aan land waar ze vernietigd wordt conform de nieuwe regels van de EU. Aan het eind van de vaart kon iedereen een zak gekookte garnaaltjes meenemen om thuis te pellen. Iets wat nog een heel priegelwerk is. Om vier uur stond de touringcar klaar die ons in een mooie busrit over het eiland naar Strandpaviljoen

17 bracht, waar we hebben genoten van een uitstekende en uitgebreide barbecue. Op tijd stond de bus weer klaar om ons naar de Veerhaven te brengen. Met de laatste boot om 21.00 uur die dag keerden wij terug naar het vasteland. Ieder ging na een mooie zonnige dag tevreden naar huis.
André Hoffman
(foto's: Rob Mooien & Greet Hoffman-Weijtze)

Ton Bär (66) is vrijwilliger in de biologische tuinen van landgoed Kraaybeekerhof

“Geweldig om lekker buiten te werken”

Bekijk ook de korte film die we maakten van Ton op het landgoed. Geef je emailadres op aan het secretariaat: info@vo-ing.nl.

“Dit jaar vielen enkele gebeurtenissen samen, zoals mijn pensionering per 1 januari en onze verhuizing na 28 jaar van een hoekhuis met tuin in Odijk naar het appartement met balkon in Driebergen. In april op de cursus Pensioen in Zicht realiseerden mijn partner Ammy en ik ons dat we naast zingeving, relatie, vrije tijd en dergelijke ook het gebied ‘werkkamer’, met bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, goed moesten onderhouden. Bezig zijn als vrijwilliger op landgoed de Kraaybeekerhof, een biodynamisch bedrijf in Driebergen, bleek een mooie invulling.

Na 38 jaar op kantoor vind ik het echt geweldig om lekker buiten te werken op deze heerlijke plek, samen met anderen, jonger en ouder, vrijwilliger of betaalde kracht. Ieder met zijn of haar eigen invalshoek en zingevingsgedachte. De betrokkenheid en bezieling en het met eerbied en respect voor de natuur samenwerken, ervaar ik als een feest.

Ik werk in de Zelfoogsttuin, de bloementuin en de groentetuinen. Daar doe ik de dingen die horen bij de landbouw: zaaien, potten, het onderhouden van de plantenbedden tot en met het oogsten. Ook heb ik een keer in de Landgoedwinkel meegedraaid. De gewassen en kruiden worden verkocht aan de ‘aandeelhouders van de Zelfoogsttuin’, aan natuurvoedingszaken, en in de landgoedwinkel op dit terrein. Maar ook het restaurant van Kraaybeekerhof neemt biodynamische groenten en fruit van ons af. Wat ik verbouw en niet wordt geoogst, geef ik ook weer terug aan de aarde. Ammy en ik zijn al meer dan 40 jaar vegetariër. Die overtuiging sluit goed aan bij mijn werk in deze omgeving.

Bij ING was ik de laatste jaren werkzaam bij Human Resources NL waar ik samen met collega's vele reorganisaties heb begeleid en geïmplementeerd. Maar nu geniet ik met Ammy van onze vrije tijd. En ja, hoewel we ons bewust zijn van de schadelijkheid voor de natuur, gaan wij nog weleens met het vliegtuig op vakantie.”

Hans Nijenmanting

Meer informatie over landgoed Kraaybeekerhof: www.kraaybeekerhof.nl.

UIT HET ARCHIEF

Rekrut Karel in Groningen

In het Nederlands Stripmuseum in Groningen vindt tot 8 november a.s. een grote overzichtstentoonstelling plaats van het werk van striptekenaar Peter de Smet (1944-2003). De Smet, bekend van zijn strip “De Generaal”, heeft tussen 1973 en 1990 gewerkt voor rechtsvoorgangers van ING: Gemeente Giro Amsterdam, Postcheque- en Girodienst, Postgiro/Rijkspostspaarbank en Postbank.

De eerste tekeningen van Peter de Smet verschenen in 1973 voor de Gemeente Giro Amsterdam (GGA). Gerrit het Gemeentegiomannetje figureerde in verschillende reclame-uitingen. In 1975 verschijsen bij de Postcheque- en Girodienst 14 stripverhalen over een

Pieter Pienters lotgevallen uit 1975 met wat toen nog de Postcheque- en Girodienst heette.

varken: “De lotgevallen van de heer Pieter Pienter met de Postgiro”. Als onderdeel van het onderwijsleerpakket van Postgiro/Rijkspostspaarbank (PG/RPS) tekent Peter de Smet in 1980 een strip “De geschiedenis van het geld, van ruilhandel tot overschrijving”. De tekst is geschreven met medewerking van Prof. dr. A. Heertje.

Rekrut Karel en de Poen

De Smet kreeg grote bekendheid met zijn strips over “De Generaal”, die vanaf 1971 verschijnen in stripweekblad “Pep”. Een naamloze generaal met een ‘leger’ dat bestond uit slechts één soldaat en één tank, probeert met behulp van een professor keer op keer de macht te grijpen. Hierop voortbordurend verschijnt in 1982 “Re-

kruut Karel en de Poen”, een folder van PG/RPS met stripverhaal bestemd voor jonge dienstplichtigen. “Je staat voor de foerier in de rij, je staat voor je bikken in de rij, je staat voor de exercitie in de rij, moet je dan ook nog voor je soldij in de rij staan? En ik zeg maar zo, de luitenant staat ook niet in de rij voor z’n soldij, dus ...een beetje soldaat neemt een postrekening”.

Tussen twee brievenbussen

In de strip “Tussen twee brievenbussen” (Postbank Personeelstijdschrift Markinfo nr. 3, 1990), wordt uitgelegd dat de machines TRACE (Trans Action Controle & Encoding) en CODAL (Controleert Opdrachten Door Automatisch Lezen), een belangrijke schakel vormen in het verwerkingsproces van betalingsopdrachten. Bijna 20 jaar heeft Peter de Smet zijn creativiteit aangewend en met humor, kennis en inzicht het belang van “de giro” verduidelijkt en aangeprezen. De strips van Peter de Smet zijn een gewild verzamelaarsitem.

Het leukste museum van Nederland!

In het Nederlands Stripmuseum ontmoet

Menige ex-dienstplichtige weet zich deze nog te herinneren uit 1982.

je strip- en tekenfilmhelden van vroeger en nu. Nergens anders vind je zo'n grote collectie met originele tekeningen, stripboeken, spelletjes, filmpjes en meer! Het museum ligt op loopafstand van Station Groningen en er zijn goede Q-park parkeermogelijkheden. Met de museumjaarkaart heeft u gratis toegang tot het museum dat elke dag geopend is. Check voor de openingstijden: <http://www.stripmuseum.nl> Annette Beentjes, Bedrijfshistorisch Archief ING, bedrijfshistorisch.archief@ing.nl

Uitgever: stichting Bovom.
Hoofdredacteur: Willem Jan van Munster.
Kernredactie: Tom Kuyper, Hans Nijenmanting, Ewald Wagenaar.
Vormgeving: Bade Communicatie.

Video: Annelies van der Ouw.
Redactieadres: administratie VO-ING, Tom Kuyper, De Waterkamer 114, 7325 HX Apeldoorn.
 Actueel nieuws over de VO-ING is te vinden op de website www.VO-ING.nl.

Ledeninformatie: Voor vragen over het lidmaatschap, de collectieve belangenbehartiging op het gebied van pensioenen en op sociaal terrein, of om een adreswijziging door te geven, neemt u contact op met de administratie.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden teksten in te korten.

© VO-ING, Apeldoorn, 2018.